

Prof. **Dr-Ing. F. SCHUMACHER**

Die Lagerstaette der Trepca und ihre Umgebung

(**Trepca** maden yatağı ve civarı)

Belgrad **1950**

Trepca maden yatağı güney srbistanm dağlık bölgesinde'bu-
lunur. Bu bölgenin eski tabanı, muhtemelen, alt paleozoike ait,
istli-kalkerli taşlardan mürekkep metamorf ve disloke bir komp-
leks olan Stari-Trg serisidir, Burda, Diabas-Gabro gurubunun
metamorf olafi «yeşil talarca'serpantinler de vardır.

Bu eski taban ancak derin kesilmiş vadilerde mostra verir; di-
đer kısımlarda muhtemelen miosene ait lv ve tüflerle örtülüdür.

Stari» Trg-serisi alt tersiyerde (ve kısmen daha evvel) disioke
olmuştur, Bunu takibeden kırılma tektoniğinin altında, maden-
isin en önemli olan- Wardar bölgesi esas kırık hatları vardır«Se»
lnikten itibaren Trepca, zerinden NW istikametinde Bosnaya ka-
dar takibolunabilen ve kuzey dalları Mitravica dođusunda esas
kırık hatlarından ayrılarak Kopaonip dağlarından Belgrada kadar
uzanan büyük dislokasyonlar mevcuttur. Daima genç volkanizma
faaliyeti ile ilgili mebzul miktarda kurşun - çinko. madenleri bu
kırık hattı üzerinde bulunur, Trepca- yatağı iki hattın tam-
birleşme noktasındadır.

Madenin bulunduđu- kalker Stari-Tpg'ta bir seklinal teşkil
eder, Satihta 25°-40° lik bir yatımla NW istikametinde dalan bir
erüptif bre istlerle kalkerin arasına girmiş durumdadır, Bu
bre bir boru şeklinde olđı, tavanı basınca uğramış istler teşkil
eder. Tabandaki kalkerle hudud düz ve barizdir. Bu erüptif bre
içerisinde trahitten bir çekirdek vardır.

Erptif talar propilitize olmuştur. Bunlar daha sonra mi-
neralizasyonu ile ilgili olarak kaolen, karbonat ve silis haline
geçmiştir«

Fillitler yatağın yakınlarında bir serisit-kıars taı haline geç-
mistir, Hidrotermal silisin gelmesile genif çapta bir kuarlama
yer bulmuştur» Kalker de yer yer kuarlanmıtır. Bunu müteakip
piritleme maden safhasına geçit tekileder.

Maden eriyikleri breşle kalkerin aralanmış taban kontaktı boyunca yükselmiş ve kalkere nüfuz etmiştir, Mebzulen çatlakları hâvi kalker maden tarafından metasomatoza uğramıştır« işte bu suretledir ki 925 m, de bulunan mostradan 640 m, ye kadar kapalı olarak devam, eden 85°-40° lik yatımla maden husule gelmiştir« • 610 m, seviyesinden sonra durum değişir: yatak parçalara ayrılmağa başlar ve gittikçe daha fazla -kalkere girer» Bunula-" ilgili olarak maden derine doğru breşten uzaklaşır ve kalker-şist kontaktı, boyunca açılır, Madenleşmiş kesit ortalama 7700 m² olup bu, yüksek seviyelerde biraz daha az, derinlerde ise daha fazla- • dır. Yatak halen 875 m; seviyesine kadar malûmdur. . •

Yatağın mineralojik terkininde hidrotermal ve köntaktpnör matolitik paragenezler yer" alır, Lievrit, granat, yeşil piroksen „ve anfiboller, bir de epidot skarn mineralleri derine doğru fazlalaşın\ Esas hidrotermal maden mineralleri galen, blend, proti¹), pirit, tâli maden mineralleri markasit, mispikel, kalkopirit, antimonit, burnonit, bulanjerit, plumosit, hidrotermal Gang • mineralleri de kuars, kalsit, dolomit, ankerit, siderit, aragonit ve -barittir...

Bu izahattan Trepca'nın esas itibarile hidrotermal (Eatatermal ila mescttermal) paragenezli kontaktpnömatolitik - hidrotermal bir, geçit yatağı olduğu anlaşılır» Bu yatak, maden. teşekkülü ile tektonik ve magmatik -olayların yakın münasebetleri bakımından. güzel bir misal teşkil eder«

Bütün • yatağın . ortalama . metaltenoru % 8*8 *Fh*, % 6,0 Zn ve ham mâdenin tonu başına da 106 g. Ag. dir. Derine doğru kurşun tenoru ağır ağır 7 ye, Çinko tenoru ise birden 3- e" düşer, halbuki gümüş tenörü dikkat nazarını . çekecek şekilde sabit Jcalır, hatta derine doğru fazlalaşır.